

A gyümölcsle-ipar Európai Minőségellenőrző Rendszere (EQCS)

*Alfred Wiesenberger*¹

Schutzgemeinschaft der Fruchtsaftindustrie (SGF) e.V.,

Bonn, Németország és

European Quality Control System (EQCS) of the Fruit

Juice Industry, Brüsszel, Belgium

A cikk keretein belül bemutatásra kerül egy, az EU gyümölcsle-iparában létrehozott ellenőrzési rendszert, amely az egyes országokban (mint például az SGF rendszer Németországban) már korábban igazolta alkalmasságát arra, hogy

- a) pozitívan befolyásolja a termékek minőségét és eredetiségét,
- b) elősegítse a szabad és tisztességes kereskedelmet,
- c) korlátozza a tisztességtelen magatartást a fogyasztóval és minden más piaci szereplővel szemben.

Bár a bemutatásra kerülő koncepció elsősorban a gyümölcsle-iparra vonatkozik, az egész élelmiszeripar modelljének tekinthető.

A fő aspektusok a következők:

EQCS

◆ Fair play	a kereskedelem alapszabálya
◆ Tisztességtelen verseny elleni törvények	a jogi szabályozás
◆ SGF	úttörő tapasztalatok az ipari önellenőrzésben
◆ CoP, NQCS, SGF/IRMA	a rendszer erős eszközei
◆ EQCS 2000	jelenlegi helyzete és távlatai

¹ Alfred Wiesenberger az "Európai Minőségi Hét Magyarországon, 1997" rendezvénysorozat keretén belül elhangzott előadásának kézírata alapján.

Fair play, a kereskedelem alapszabálya

Feltételezem, hogy valamennyien ismerik a szabad piacgazdaság elvét, ami már több mint negyven éve beigazolódott. A korrekt működéshez a szabad vállalkozások piaci rendszere minden piaci résztvevőtől tisztességes magatartást követel meg. Az emberi természet ismeretében azonban nem zárható ki egyesek tisztességtelen versenyzésének kockázata.

Ami a gyümölcs- és zöldségpiacot illeti, véleményünk szerint az volt és az is marad a legjobb, ha maga az ipar próbálja ellenőrzés alatt tartani azt egy ipari önellenőrző mechanizmus segítségével.

A fogyasztóvédelem és az élelmiszertermékek ellenőrzése rendszerint közígény. Vannak európai uniós és nemzeti törvényeink és a legtöbb országban létezik élelmiszer-felügyelet. Míg azonban a törvények nem felelnek meg vagy nem képesek megfelelni a követelményeknek és a hivatalos élelmiszerellenőrzés nem elég szoros és általában késik, „ipari” okból merült fel a minőségbiztosítás javításának gondolata, mint a fogyasztónak nyújtott szolgáltatás, valamint a tisztességes és zavartalan verseny jobb biztosítója.

A tisztességtelen verseny elleni törvények - a törvényhozás mostoha- gyermekai ?

Egyes országokban - sajnos nem mindegyikben - a törvények támogatják a tisztességtelen kereskedelem elleni harcot. Németországnak és Ausztriának például a FAIR PLAY biztosítására létezik egy a tisztességtelen verseny elleni törvénye. Sajnos meg kell mondanom, hogy ebben a tekintetben az EU-ban hiányzik a törvények harmonizálása. Egyes országokban alig van ilyen előírás. Ott a törvényes végrehajtás - hivatalos vagy intézményes - bonyolultabb vagy munkaigényesebb, de nem lehetetlen. Sajnos az EU ezen a fontos területen, ahol az európai előírásokra vagy törvényekre igazán szükség lenne, sajnálatos módon még mindig a „senkiföldje”. A tisztességtelen verseny elleni törvénynek a következőket kell tartalmaznia:

Tisztességtelen verseny elleni törvény

1§ Bárki, aki üzleti tranzakciói során vét a jó erkölcs ellen a verseny okán, felelősségre vonható és kártérítésre kötelezhető

A tisztességtelen verseny elleni törvény, amely ilyen vagy ezzel ekvivalens deklarációt tartalmaz, bármely intézményes ellenőrző rendszernek jobb platformot teremt a megegyezés szerinti vagy éppen hivatalosan előírt minimális követelményektől való eltérés vagy hamisítás elleni fellépésre, szükség esetén civil akcióra a tisztességtelen verseny ellen.

Általában véve, az intézkedést igénylő problémák a következő területeken lehetnek:

Piaci problémák

EQCS

- ◆ szándékos vagy véletlen eltérések a minimális követelményektől;
- ◆ szándékos manipulációk, hamisítások;
- ◆ véletlen szennyeződések és a felhasználás biztonságát veszélyeztető tényezők, például a helytelen gyártási gyakorlatból adódó problémák (patulin, peszticid maradékok stb.).

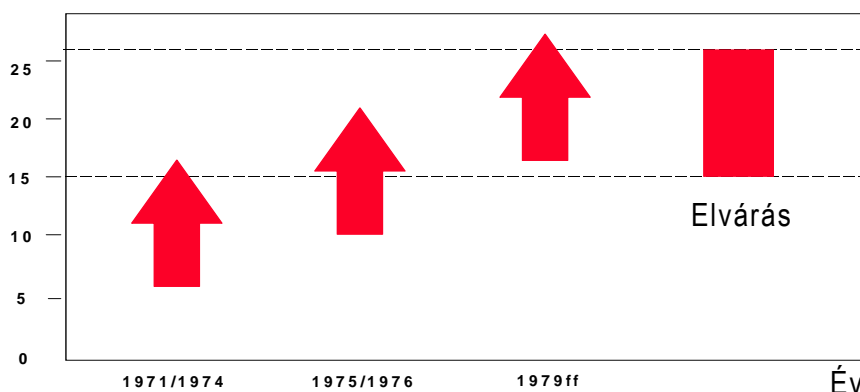
SGF rendszer - úttörő tapasztalatok az ipari önellenőrzésben

A hetvenes évek elején a német gyümölcsle-ipar felismerte, hogy ajánlatos lenne intézményesen reagálni a piacon felmerülő problémákra, különösen az első két pontba tartozókra. Ez azt jelentette, hogy az ipar maga hozott létre egy eszközt piaci problémáinak ellenőrzésére és kiküszöbölésére. Ezt az intézményt Schutzgemeinschaft der Fruchtsaft-Industrie e.V.-nek (SGF), azaz a Német Gyümölcsleipar Védegyletének nevezték el. 1974-ben alapították, és ez volt az első már korszerű alapokon működő ipari önellenőrző rendszer.

A következő példa jól mutatja, hogy milyen eredményt ért el az SGF ellenőrző rendszere mindjárt induláskor:

A formolszám alakulása

Formolszám

Az ábra azt mutatja, hogy hogyan emelkedett a formolszám (mint a valódi gyümölcsle-tartalom becslésére szolgáló egyik paraméter) az ellenőrző rendszer indulásakor mért igen alacsony szintről fokozatosan, amíg fokozatosan elérte a megfelelő értéket.

EQCS - a piaci kockázat elleni biztosíték

A gyümölcsle-fogyasztás általában elég kedvezően alakult az Európai Unióban az elmúlt évtizedekben. Bizonyított tény, hogy azokban az országokban, ahol Németországhoz hasonlóan hosszabb ideje már jól működött az önellenőrző rendszer és megakadályozta a piaci problémák kialakulását, nagyobb volt a fejlődés, míg más országok, ahol nincs vagy nem elégséges az ellenőrzés, óriási nehézségekkel küzdenek ma is.

Most az egységesülő európai piacra és a határok nélküli szabad kereskedelemre tekintettel, egyes EU országok gyümölcsle-iparának sikerei és jó minőségi színvonala védelmében megkövetelte az illetékes európai szövetségtől (AIJN), hogy vizsgálja meg egy Európai Unióra kiterjedő ellenőrző rendszer kiterjesztésének esélyeit.

Egy szakértő csoport két éves felmérései és előkészületei után az AIJN 1993-ban Nyborgban, Dániában tartott közgyűlése elhatározta, hogy az európai gyümölcsle-iparnak megbízható ipari minőségbiztosítási rendszert kell létrehoznia.

Az AIJN közgyűlés határozata (1993)

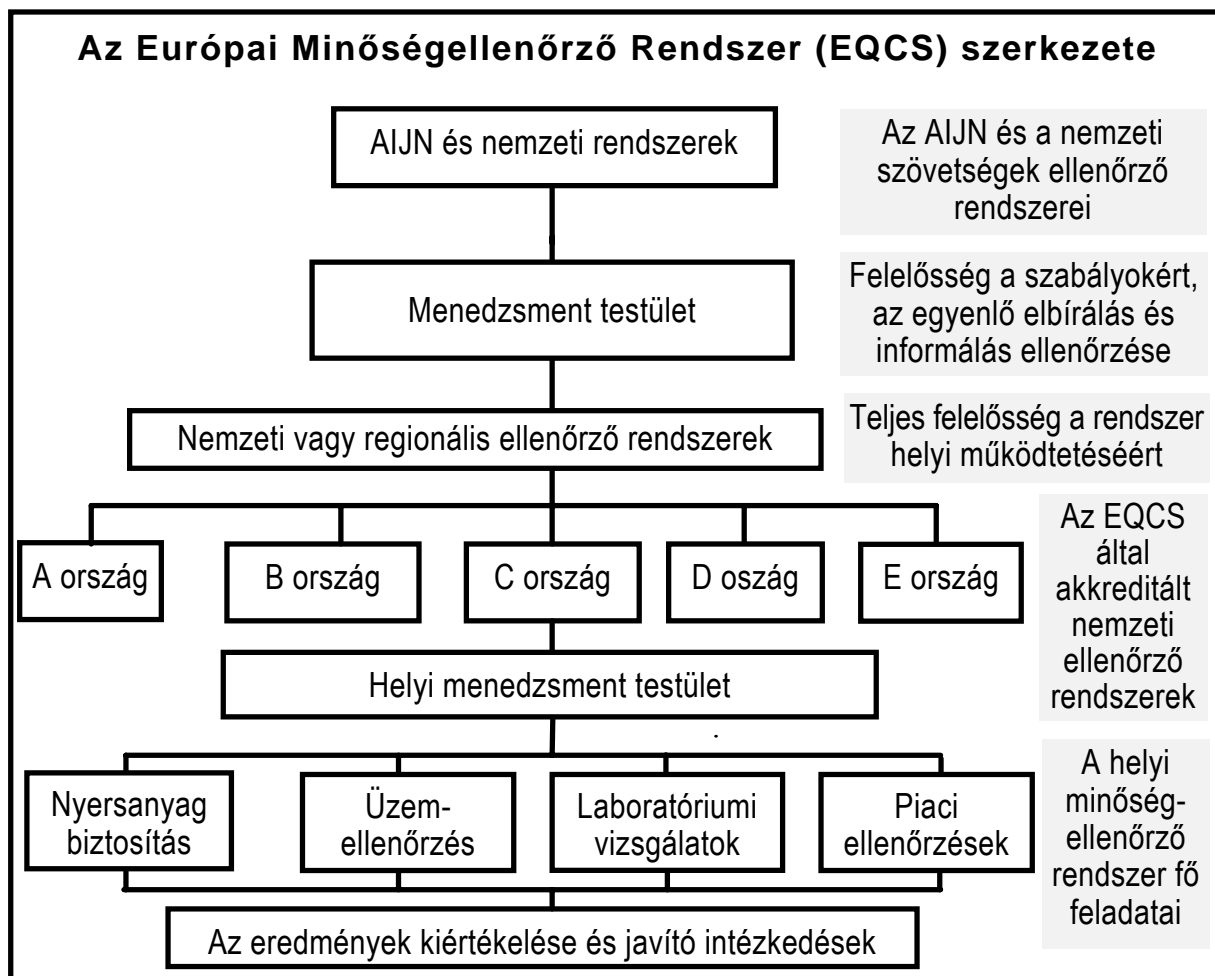
EQCS

- ◆ Az EQCS, mint független szervezet mielőbbi létrehozása az előterjesztés szerint végrehajtandó.
- ◆ A nemzeti gyümölcsle-szövetségek, tagjai részére, javasolja az EQCS-hez való csatlakozást.
- ◆ Az előterjesztésnek megfelelően és a jól definiált séma szerint nemzeti ellenőrző rendszerek létrehozása és működtetése.

Az európai minőségellenőrző rendszer (EQCS) szerkezete:

1. Az EQCS-t 1994-ben, mint Európai Gazdasági Közösség iparági szervezetét hozták létre. Az EQCS rendelkezik Közgyűléssel, Végrehajtó Testülettel, Tanácsadó Testülettel és Menedzsment Csoporttal. A Végrehajtó Testület felelős a működési stratégia és az ilyen multinacionális vállalkozáshoz szükséges szabályok és irányelvek továbbfejlesztéséért, valamint annak gondozásáért és biztosításáért, hogy a működési séma valamennyi országban egyenértékű legyen.

2. A nemzeti szövetségek tagsága az EQCS-ben természetesen önkéntes, de az Európai Gyümölcsle Szövetség melegen ajánlotta. Rögtön kezdetben hat ország (A, D, DK, F, NL és UK) csatlakozott és indította el az EQCS-t.

Az EQCS tagjává váló nemzeti szervezetek kötelezik magukat, hogy felelősségi területükön létrehozzák az EQCS séma szerinti ellenőrzésre a Nemzeti Ellenőrző Rendszert (NQCS). Főleg gyakorlati és gazdasági okokból két vagy több ország is csatlakozhat egy Regionális Minőségellenőrző Rendszerhez (RQCS). Erre akkor kerül sor, ha egy ország nem éri el a kvalifikált és gazdaságos működéshez szükséges kritikus tömeget. Ilyen regionális minőségellenőrző szervezet jött létre Németország, Ausztria és később Magyarország között is, amely 1996-ban döntötte el, hogy első nem-EU tagként felvételét kéri az EQCS-be.

3. A Nemzeti vagy a Regionális Ellenőrző Rendszerek a rendszer igazi hordozói. Ott, ahol ilyen szervezet még nem létezik, ezeknek kell az országon belül felkelteni az érdeklődést egy ilyen nemzeti vagy regionális ellenőrző rendszer működtetése iránt és ahhoz résztvevőket toborozni. A nemzeti/regionális ellenőrző rendszerek résztvevői az egyes országok gyümölcsle-előállítói, kereskedői stb.

A Nemzeti/regionális szervezetek feladatai

EQCS

- ◆ felelőségi területükön a szabad és tisztességes verseny elősegítése;
- ◆ helyi szervezet és eszközök kialakítása a rendszer működtetésére;
- ◆ saját piacukon az összes késztermék minőségének, eredetiségének és jelölésének nyomon követése;
- ◆ a kihágások helyreigazítása.

Akkreditálás, tanúsítás és reklám (meghatározott feltételek teljesítése után)

EQCS

- ◆ A nemzeti vagy regionális minőségellenőrző szervezeteket az EQCS-nek kell akkreditálnia.
- ◆ A résztvevő cégeket az akkreditált nemzeti vagy regionális minőségellenőrző szervezeteknek kell tanúsítania.
- ◆ A rendszer működtetésében minden partnert (laboratóriumokat, szakértőket stb.) az EQCS-nek kell akkreditálnia.
- ◆ Csak az akkreditált rendszerek és partnerek, valamint a tanúsított cégek számára lesz engedélyezett az EQCS logo használata a reklámokon.

A nemzeti ellenőrző rendszereket az EQCS központi szervének kell jóváhagynia. Egy nemzeti vagy regionális ellenőrző rendszer akkreditálására akkor kerülhet sor, ha a rendszer az előírt összes követelménynek eleget tett.

A nemzeti ellenőrző szervezet résztvevőit is jóvá kell hagyni. A résztvevők (nemzeti előállítók) tanúsítását a nemzeti vagy regionális rendszer végzi, ha a jelentkező teljesítette a rendszer irányelveiben lefektetett alapvető követelményeket.

Egy ilyen rendszer működtetéséhez eszközökre van szükség.

A rendszer működtetéséhez szükséges eszközök

EQCS

- ◆ EU és Nemzeti Direktívák
- ◆ Gyakorlati Kódex (AIJN)
- ◆ Irányelvek (EQCS)
- ◆ A nemzeti rendszereket akkreditáló testület (EQCS)
- ◆ **Nemzeti testületek:**
  - ⇒ a résztvevők tanúsítására
  - ⇒ az alapanyag (sűrítmény) minőségének biztosításához (SGF/IRMA)
  - ⇒ az üzemellenőrzések színvonalas elvégzéséhez
  - ⇒ a kereskedelmi mintavételhez
  - ⇒ laboratóriumi szolgáltatások elvégzéséhez
  - ⇒ az eredmények kiértékeléséhez
  - ⇒ javító intézkedések megtételének felügyeletéhez

Ebből a felsorolásból két eszköz emelendő ki az EQCS rendszer megfelelő működése szempontjából. Az első az AIJN Gyakorlati Kódexe, a második pedig az SGF/IRMA alapanyag (sűrítmény) minőségbiztosítási koncepciója.

Az AIJN Gyakorlati Kódexe (Code of Practice)

Egy olyan nemzetközi piacon mint a gyümölcsleé, a termékek minőségének és eredetiségének vizsgálata nemcsak különleges szakértelmet kíván, hanem általánosan elfogadott referencia-szabványokat és vizsgálati módszereket is. Ezek nélkül az elemek nélkül a gyümölcsle-termékeket eltérően értékelhetik, az egyik országban elfogadhatják, míg visszautasítják egy másikban.

Az EU tagországok számára kötelező a gyümölcslevekre és más hasonló termékekre vonatkozó Tanácsi Direktíva betartása. Az eredeti Direktívában előírták, hogy az EEC hatóságoknak kell meghatározniuk az egyes termékek analitikai és mikrobiológiai jellemzőit valamint lé-összetételének meghatározásához szükséges analitikai módszereket. Egy későbbi módosításban azonban a 13. cikkelyt megváltoztatták, és az érdekelt felekre hagyták e feladat megoldását. Ezért az AIJN vállalta fel a „Gyakorlati Kódex” elkészítésének feladatát.

Az AIJN Gyakorlati Kódex egy ipari dokumentum ahhoz, hogy az egyesülő európai piacon egységes kereskedelmi gyakorlatban egyezzenek meg. Technikai szempontból egy európai kereskedelmi útmutató, amely a gyümölcsle-ipar termékeinek gyártásához és ellenőrzéséhez referencia-szabványokat ad meg, valamint az analitikai adatokat értékelő kommentárokat. Ez egyszerűen a legendás német RSK értékek megújított európai változata. Az RSK-értékek korábbról már valószínűleg ismertek, mert ezek voltak világviszonylatban az első referencia-szabványok a gyümölcslevek széles skálájára, amelyekben a német élelmiszer-felügyelet, a tudomány és az ipar képviselői megegyeztek.

Az AIJN Gyakorlati Kódex, bár elsősorban a Direktíva alapelvein, szabályain és követelményein alapul, miután az egyes nemzeti gyümölcsle szövetségekből álló AIJN Közgyűlés elfogadta, **ma egyre inkább egy kvázi ipari törvénnyé válik, ami az európai kereskedelem és a gyümölcsle-előállító ipar beszállítóira érvényes.** A Gyakorlati Kódex számos magyarázó fejezetből áll és végleges formájában 18 termék referencia irányelvet fogja tartalmazni. Ezt a dokumentumot valamennyi érdekelt fél a brüsszeli AIJN Titkárságtól szerezheti be.

Az AIJN Gyakorlati Kódexének tartalma

1. Bevezetés
2. Az AIJN bemutatása
3. Az AIJN nemzeti tagjai
4. Általános alapelvek
5. Részletes megjegyzések
6. Referencia értékek
7. Analitikai módszerek
8. Függelékek

Jelenleg már a gyümölcsle-ipar globalizálódott. Míg az alapanyagok, például a sűrítmények már régebb óta tárgyai a nemzetközi kereskedelemnek, ma már gyümölcsleveket is adnak el fogyasztásra nem csupán közeli országokba, hanem más földrészre is. Szükségtelen említeni, hogy minden terméknek, bárhol gyártották is, eleget kell tennie a törvényi előírásoknak, nemcsak az előállító országban, hanem speciálisan a célországban is. Ez egy olyan feladat, amit még nem mindig ismernek fel, és az ezzel kapcsolatos követelmények nem is mindig könnyen teljesíthetőek. Ez különösen igaz az alapanyagokra.

Az alapanyag-biztosítás SGF/IRMA koncepciója az Európai Minőségellenőrző Rendszerben (EQCS)

Az SGF kezdetben (a hetvenes évek végén és a nyolcvanas évek elején) csak a kereskedelemről származó termékeket vonta ellenőrzés alá. A nyolcvanas években végzett elemzés és értékelés azonban azt jelezte, hogy növekvő mértékben az importált alapanyagok a hibák fő okai. A regisztrált kifogások csaknem 75 %-a alapanyag (sűrítmény) hibákból adódott. Ezért reális igény merült fel arra vonatkozóan, hogy az addig csak a kereskedelemről vett késztermékek ellenőrző rendszerét további intézkedésekkel bővítsék.

Az SGF válasza e kihívásra az volt, hogy egy - a gyümölcstől a csomagolásig terjedő - ellenőrző szervezetet és rendszert hozott létre. Pontosabban ez azt jelentette, hogy helyszíni és technológiai ellenőrzéseket tartanak a sűrítmény-előállítóknál, a töltőknél, és a gyümölcsleiből gyakorlatilag a gyümölcstől a csomagolt kiszerezésig mintákat tárolnak vissza.

Ezt az alapanyag-biztosítási rendszert IRMA-nak nevezték el (amely az International Raw Material Assurance = Nemzetközi Alapanyag-biztosítás rövidítése). Az IRMA a Német Védegylet, az SGF integrált részlege. Az EQCS gondolatának felmerülésekor a alapanyag-biztosítás feladata kitűnő lehetőséget nyújtott az egyes ellenőrző rendszerek együttműködésére.

Nem sok értelme van annak, hogy minden nemzeti rendszer világszerte saját szervezetet tartson fenn az alapanyagok ellenőrzésére azok előállításának helyén. Mivel az SGF, mint a legrégebbi és legfejlettebb ellenőrző rendszer már kialakított egy ilyen különleges és nagy tapasztalattal rendelkező testületet (IRMA), amely már több mint tíz éve működik, ezért felajánlotta ezt a szolgáltatást az EQCS és valamennyi EQCS partner részére.

IRMA tevékenységek

Jelenleg az IRMA/önkéntes ellenőrző rendszer 234 alapanyag-szállítóra terjed ki 41 országban, valamint több mint 350 gyümölcsle-előállítóra Ausztriában, Dániában, Egyesült Királyságban, Finnországban, Franciaországban*, Hollandiában, Németországban, **Magyarországon**, Svédországban és más országokban**.

*: Franciaország az EQCS-en keresztül

** : más országok tárgyalási fázisban:

Argentína, Belgium, Belíz, Brazília, Kína, Kolumbia, Costa Rica, Kuba, Egyiptom, Ecuador, Franciaország, Németország, Görögország, Guatemala, Honduras, India, Indonézia, Irán, Izrael, Olaszország, Elefántcsontpart, Kenya, Marokkó, Hollandia, Pakisztán, Fülöp-szigetek, Lengyelország, Dél-Afrikai Köztársaság, Szlovénia, Spanyolország, Svájc, Thaiföld, Törökország, Uruguay, USA, Venezuela

1997. szeptember 30-i állapot

Időközben az EQCS Közgyűlés 1996. márciusában hivatalosan jóváhagyta az SGF/IRMA-t hogy az EQCS irányelveknek megfelelően az összes EQCS tag számára működtesse az alapanyag-biztosítási szolgáltatást.

Jelenleg (1997. szeptember 30-i helyzet) az SGF/IRMA alapanyag-biztosítási szolgáltatást nyújt Ausztriában, Dániában, Finnországban, Franciaországban, Németországban, Magyarországon, Hollandiában. Svédországban és Angliában egyes gyümölcsle-előállítók számára. Ma az SGF/IRMA alapanyag-biztosítási rendszer az Európai Unióban több mint 350 gyümölcsle-előállító számára szolgáltat, ami az Európában előállított összes gyümölcsle mennyiségének kb. 70 %-át érinti.

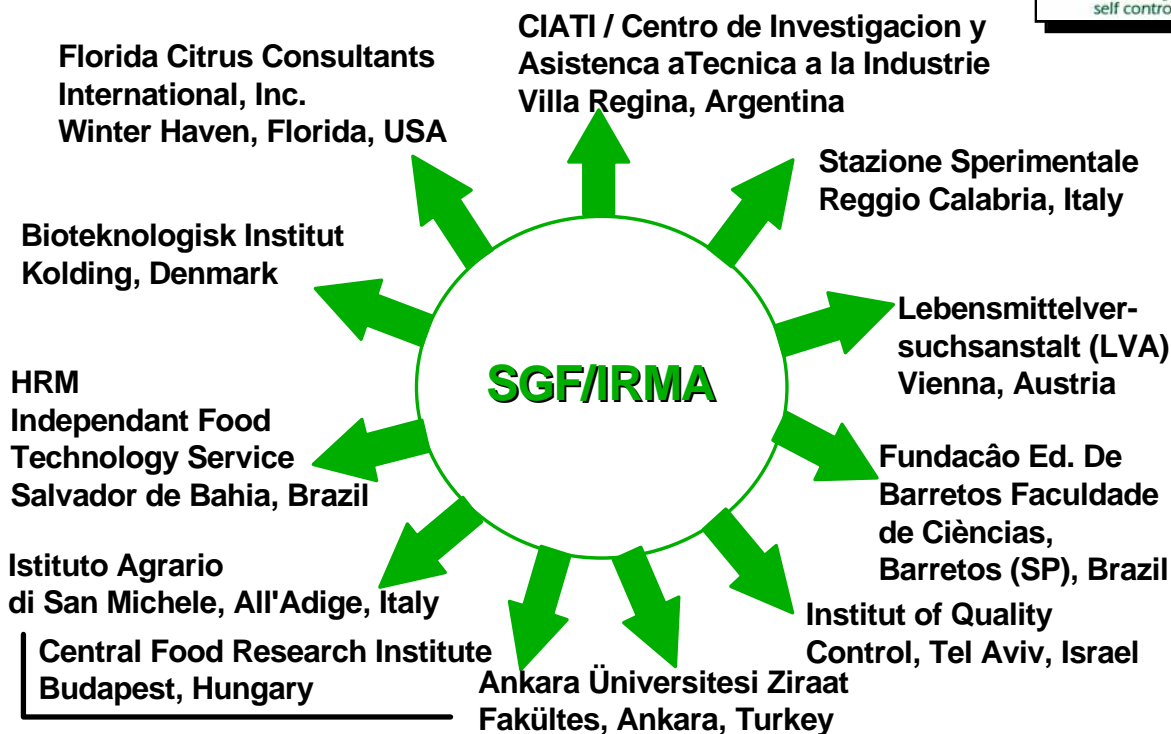
Az IRMA tevékenységében a kezdetektől fogva szoros az együttműködés a kompetens és megbízható helyi partnerekkel a különböző vizsgálatok elvégzésére és az üzemellenőrzés terén. Ma az SGF/IRMA különböző földrajzi övezetekben 10 partnert tanúsított és kötött velük együttműködési megállapodást. Véleményünk és reményünk szerint a komoly és természetesen jól képzett helyi szakértőkkel való együttműködés egy ilyen nemzetközi rendszerben bizalomerősítő hatású.

SGF/IRMA ellenőrzések az előállítóknál

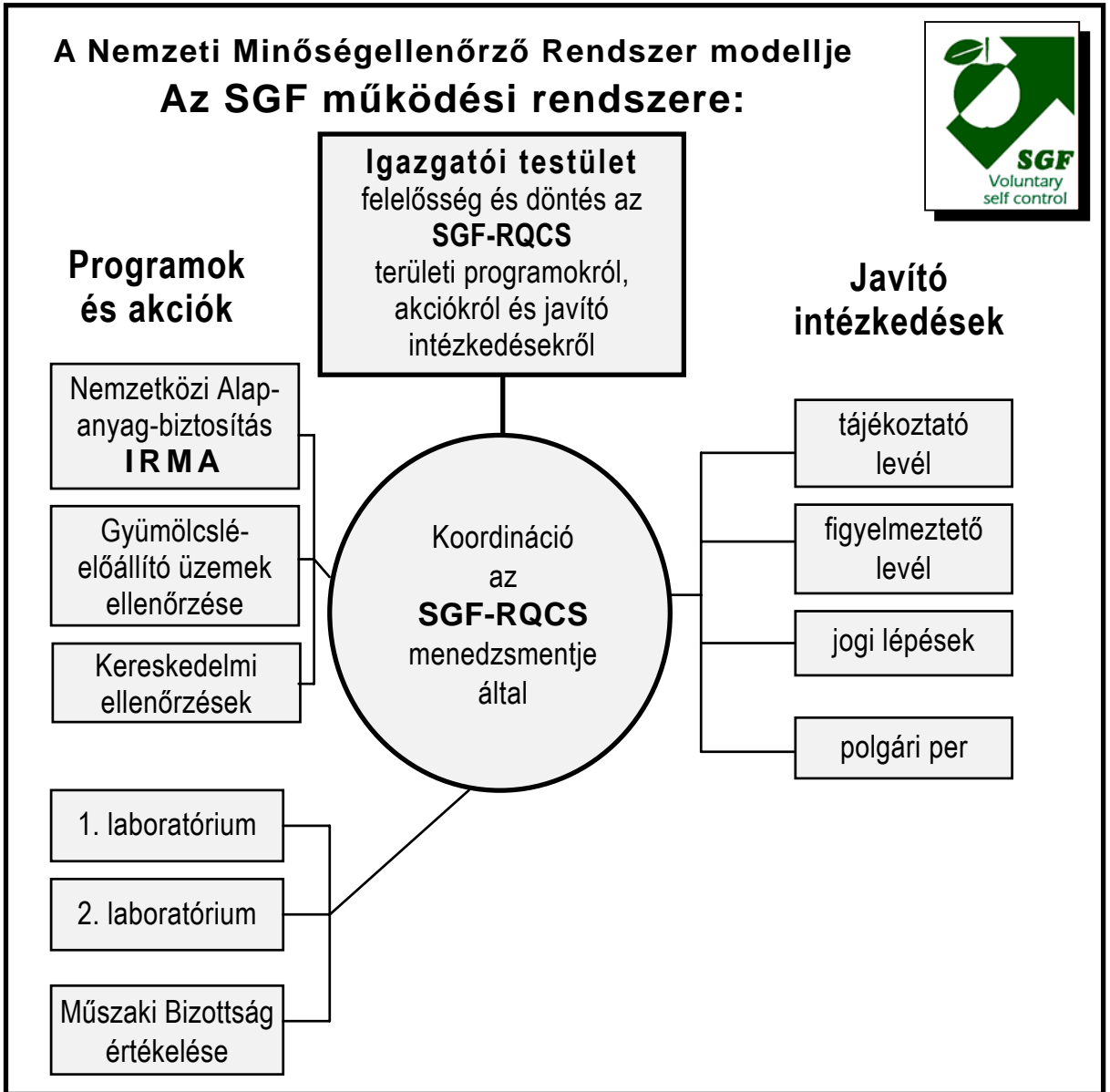
Németországban 1986 óta (az EQCS-ben 1996 óta), Dániában 1990 óta, Ausztriában 1992 óta, Svédországban 1994 óta, az Egyesült Királyságban 1997 óta, Hollandiában 1995 óta, Finnországban 1995 óta, Magyarországon 1995 óta (az EQCS-nek 1996 óta) működik, míg más országokkal/területekkel különböző szintű tárgyalások folynak.

Az SGF/IRMA partnerei

A következő ábra szemlélteti az SGF, mint már hosszabb ideje működő nemzeti, illetve regionális minőségellenőrző rendszer mechanizmusát. Más nemzeti ellenőrző rendszerek ettől eltérhetnek, de a munkamódszer és a szervezeti hatékonyság egyenértékű legyen.

Összefoglaló megállapítások

1. Mi az EQCS ?

Az EQCS egy ipari önellenőrzési rendszer, amit az AIJN védnöksége alatt fejlesztettek ki az EU Gyümölcslé-előállítók Szövetségének tagjai számára. Az Európai Unión kívüli társult vagy rendkívüli tagság (pl. Magyarorszáé) bizonyos feltételekkel lehetséges.

2. Miért alakították ki az EQCS-t?

Egyes országok tapasztalatai szerint az ipari önellenőrzés igen hasznos egy adott piac összes részvevőjének a valószínűleg nagy kárt okozó negatív szenzációk megelőzésében. Az ilyen modell hatékonynak bizonyult a tisztességtelen verseny megakadályozásában is a sűrítmény- és a késztermék-kereskedelem terén.

3. Mit tesz az EQCS?

Egy kis létszámú központi EQCS felelős a rendszer kialakításáért és működtetéséért, de különösen azért, hogy az egyedi nemzeti/területi rendszerekben a közösen meghozott szabályokat egyformán alkalmazzák. A központi EQCS támogatja a nemzeti gyümölcsle-ipart, hogy az elfogadott irányelvek szerint nemzeti minőségellenőrző rendszereket hozzanak létre és működtessenek.

4. Hogyan működnek a nemzeti/regionális ellenőrző rendszerek?

Az EQCS által kifejlesztett modern koncepciót a következő területeken alkalmazzák:

- ◆ az alapanyag (sűrítmény) minőségének biztosítása,
- ◆ üzemellenőrzés és mintavétel,
- ◆ kereskedelmi ellenőrzés és mintavétel,
- ◆ laboratóriumi vizsgálatok,
- ◆ megalapozott minősítés és a javító intézkedések „kikényszerítése”.

5. Hasznos lehet-e mindenki számára egy ilyen rendszer?

A bemutatott modellt az európai gyümölcsle-iparra fejlesztették ki, amely azonban könnyen alkalmazható bármely más élelmiszeripari szektor esetében is.

Általában: az élelmiszer különleges termék, ezért az élelmiszeripari ágazatoknak különösen törekedniük kell a megbízhatóság és a jó imázs fenntartására a fogyasztók előtt. Ez önmagában javíthatja a termék minőségét, mint a további piacnövelés esélyét, valamint a tisztességes kereskedelmi verseny feltételeit.

Ennek elérésére minden élelmiszergyártónak komolyan végig kell gondolnia és arra törekednie, hogy az EU gyümölcsle-iparához hasonlóan területükön egy ipari önellenőrző rendszer létrehozása lehetséges és célravezető megoldás-e. A tapasztalat azt mutatja, hogy a megfelelően

alkalmazott ipari önellenőrző rendszerek általában gyorsabban és hatékonyabban működhetnek, mint bármely más ellenőrző intézmény. Ma, amikor a piac egyre bővül, az egyéni és nemzeti tevékenységeket sokkal erőteljesebben kell harmonizálni, hasonlóan ahhoz, amit az európai gyümölcsle-iparban az EQCS koncepció szerint már megoldottak.

Az Európai Minőségellenőrző Rendszer jelenlegi helyzete

Tagok	DJK	Dánia, NQCS
	IPJF	Franciaország, NQCS
	SGF / VFÖ / HFQ	Németország / Ausztria / Magyarország RQCS
	DQCS	Hollandia, NQCS
	BSDA	Egyesült Királyság, NQCS
	JK	Dánia, NQCS
	AIJN	
Vezetőségi tagok	A. Wiesenberger	elnök
	G. Mangeot	alelnök
	M. Greeve	a tanácsadó testület titkára
	D. Hawes	igazgató
	P.E.Eckes	AIJN képviselő
Titkárság:	D-55268 Nider-Olm, Am Hahnenbusch 14B	
Főtitkár	P.M. Funk	

NQCS = Nemzeti Minőségellenőrző Szervezet, RQCS = Regionális Minőségellenőrző Szervezet

Irodalom

Wiesenberger, A. és Molnár P.: A Német Gyümölcsle-gyártók Védegylete (SGF), Élelmiszervizsgálati Közlemények **38** (1992) 7, 103-112